

EDUCAȚIE CREȘTINĂ, DIGITALIZARE ȘI APĂRAREA VALORILOR CREȘTINE

Drd. Sergiu GHICA

Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase

Universitatea București

sergiughica@yahoo.com

ABSTRACT: Christian Education, Digitalization and Defense of Christian Values.

This paper aims to analyze the apologetic methodology of Ravi Zacharias that he uses in defending the Christian faith in academic, university and political environments.

This paper consists of four parts. In the first part, we will present some biographical data of the man who is considered one of the most famous evangelical apologists of our time, writer and speaker in many renowned universities, such as Harvard, Princeton, Oxford, Cambridge, but also in other parts of the world. In the second part of the paper, we will analyze the tests that the apologist employs to prove whether a worldview and life is authentic or false. In the third part, we will examine the atheistic worldview, and finally we will present how Ravi Zacharias treats the problem of evil and suffering in the world from a Christian perspective.

Keywords: *christian faith, evidence, argumentation, values, apologetics, truth.*

1. De la ateism la creștinism

Ravi Zacharias, pe numele său întreg Frederick Antony Ravi Kumar Zacharias, s-a născut în anul 1946, din părinți indieni și a crescut în India. S-a născut la Chennai, în sudul Indiei, și a fost crescut în Delhi, în nord. Strămoșii lui au fost preoți aparținând castei superioare a hinduismului, în sudul extrem al Indiei. A crescut într-un mediu social în care religia se împletea strâns cu elementele culturale ale Indiei și în care predominau cele mai numeroase religii care au influențat întregul glob pământesc, numai hinduismul având 330 de milioane de zei în panteonul său. Acesta, adesea,

afirma că India este cea mai religioasă țară din lume. Și probabil că așa este, dar mulți oameni din India trăiau ca niște ateï.¹ În această diversitate de sisteme de credințe religioase existente în India, de ritualuri religioase, superstiții și concepții despre lume și viață, a ajuns să respingă complet credința în supranatural și s-a declarat ateu. De multe ori i se ridicau întrebări în suflet despre credința oarbă a oamenilor în puterea supranaturală a zeilor și se minuna de înclinația evidentă spre naivitate a maselor.

Curând a ajuns la concluzia că religia este îngrozitor de plictisitoare și nu satisface căutările lui sufletești. Când îi auzea pe preoți – fie hinduși, fie budiști sau creștini – incantând un ritual care i se părea fără substanță, simțea o dorință irepresibilă de a fugi din așa-zisele locașuri sfinte. Considera credințele lor niște superstiții care urmăreau doar să trezească teama în oameni și să susțină egocentrismul vinovaților, dar și să îi controleze pe închinători, căci o mantra repetată de suficiente ori poate să devină indispensabilă pentru existență. Folosind cuvintele lui Nietzsche, Dumnezeu era, pentru el, o entitate creată de om.

În cele din urmă, moștenirea religioasă primită din cultura în care s-a născut, vechea credință ateistă că omul a apărut din întâmplare, viața lipsită de scop, moralitatea fără un punct de referință l-au determinat să prefere uitarea în comparație cu greaua povară a vidului ce caracterizează o lume fără Dumnezeu. Contrar afirmațiilor ateiste, insuportabila povară a ateismului ducea la o existență lipsită de sensibilitate, finalitate și conținut. Sentimentul de care se simțea copleșit este cel mai bine descris de ceea ce Nietzsche declara că într-o astfel de lume, rătăcim într-un nimic infinit, în care nu există sus și jos.

În ciuda faptului că a crescut într-o familie anglicană care susținea valorile creștine, zbaterile lui inferioare s-au intensificat în jurul vârstei de 17 ani și s-a declarat ateu. La această vârstă, a trăit un adevărat impas existențial, când, sub povara tuturor frământărilor lui sufletești și a lipsei de sens, a înghițit pastile pentru a se sinucide. Încercarea lui de a-și pune capăt zilelor ne amintește de ceea ce Albert Camus pomenește în debutul eseului *Mitul lui Sisif*:

1 Ravi Zacharias, *Walking from East to West*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2006, p. 30.

Nu există decât o problemă filozofică cu adevărat importantă: sinuciderea. A hotărî dacă viața merită sau nu să fie trăită înseamnă a răspunde la problema fundamentală a filozofiei.²

Urmărind el însuși logica ateismului, sinuciderea a devenit și problema lui existențială. Din nefericire, doi prieteni apropiați de-ai lui, din colegiu, au reușit în tentativa lor de a se sinucide, unul dintre ei era moștenitorul unei afaceri de succes, iar celălalt a acționat dintr-o totală derută. Tânărul de 17 ani a avut o tentativă eșuată de sinucidere fiind transportat de urgență într-un salon de spital din New Delhi unde doctorii au luptat din greu să îl țină în viață. În timp ce se afla pe patul de spital, a avut privilegiul de a primi o biblie de la un muncitor creștin de prin acea zonă care a rugat-o pe mama lui să îi citească din Evanghelia după Ioan. Ravi Zacharias a mărturisit că Ioan 14 i-a marcat întreaga existență și i-a schimbat viața:

Peste puțină vreme, lumea nu Mă va mai vedea, dar voi Mă veți vedea, pentru că Eu trăiesc și voi veți trăi.³

Își spunea că aceasta poate fi singura lui șansă de a da sens vieții prin a încerca această cale nouă, o cale definită de Autorul Vieții. Și-a încredințat viața în mâinile Mântuitorului și s-a rugat să îl scoată din starea critică în care se afla.

În anul 1966, a imigrat în Canada. A studiat la Trinity Evangelical Divinity School din Deerfield, Illinois și la Universitatea Cambridge din Anglia. În anul 1983, acesta a fondat Ravi Zacharias International Ministries (abreviat RZIM), care are, în zilele noastre, sediul central în Atlanta, Georgia, și numeroase puncte de lucru misionare și de apologetică în Canada, India, Singapore, Peru, Kenya, Africa de Sud, Marea Britanie, Austria, Spania, România, Macedonia, Turcia, Hong Kong și Orientul Mijlociu.⁴ A înființat și emisiunea radiofonică *Let My People Think* care este difuzată de peste o mie cinci sute de posturi radio de pe glob.

După ce a căzut zidul din Berlin, Ravi Zacharias a fost invitat în Moscova să țină o prelegere în fața tinerilor din cadrul Academiei Militare

2 Camus, Albert, *Fata și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara.*, București, Editura Rao, 2001, p. 130.

3 *Biblia sau Sfânta Scriptură*, traducerea Dumitru Cornilescu, Evanghelia după Ioan 4:19, 1923.

4 Ravi Zacharias, *Walking from East to West*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2006, p. 42.

Lenin și în fața liderilor politici de la Centrul de Strategie Geopolitică, a fost una dintre multe oportunități de a duce mesajul evangheliei în sferle înalte ale politicii.⁵

A scris peste cincizeci de cărți de-a lungul carierei sale ce conturează viziunea sa apologetică. Prima carte publicată a fost *A Shattered Visage: The Real Face of Atheism* (1994, 2004), urmată de *Can Man Live Without God?* (1994, 1996), *Deliver Us From Evil* (1996, 1998), *Cries of the Heart* (1998, 2002), *The Merchant and the Thief* (1999) (Children's), *The Broken Promise* (2000) (Children's), *Jesus Among Other Gods* (2000, 2002), *Jesus Among Other Gods (Youth Edition)* (2000), *The Lotus and the Cross: Jesus Talks with Buddha* (2001), *Sense and Sensuality: Jesus Talks with Oscar Wilde* (2002), *Light in the Shadow of Jihad: The Struggle For Truth* (2002), *Recapture the Wonder* (2003), *Is Your Church Ready?: Motivating Leaders to Live an Apologetic Life* (2003), *Who Made God? And Answers to Over 100 Other Tough Questions of Faith* (2003) (General Editor, with Norman Geisler), *The Kingdom of the Cults* (2003), *Isaac Take Thee, Rebekah: Moving From Romance to Lasting Love* (2004), *The Prince and the Prophet: Jesus Talks With Mohammed* (2004), *The Lamb and the Führer: Jesus Talks with Hitler* (2005), *Walking From East to West: God in the Shadows* (With R.S.B. Sawyer) (2006), *The Grand Weaver: How God Shapes Us Through the Events of Our Lives* (2007), *Beyond Opinion: Living the Faith We Defend* (2008), *The End of Reason: A Response to the New Atheists* (2008), *There is Not a Cause* (2008) (National Day of Prayer Feature Book), *New Birth or Rebirth: Jesus Talks with Krishna* (2008), *There is a Plan* (2009) (excerpts from *The Grand Weaver*), *The Lotus and the Cross: Jesus Talks with Buddha* (2010), *Why Jesus? Rediscovering His Truth in an Age of Mass Marketed Spirituality* (2012), *The Lamb and the Fuhrer--Graphic Novel* (2014), *Why Suffering? Finding Meaning and Comfort When Life Doesn't Make Sense* (2014), *Jesus Among Secular Gods: The Countercultural Claims of Christ* (2017). Din aceste cărți publicate în limba engleză sunt traduse în limba română în jur de 20 de cărți, dintre toate aceste traduceri menționăm următoarele titluri: *Strigătele inimii* (2009), *Este Biserica ta pregătită?* (2010), *Cine L-a creat pe Dumnezeu?* (2010), *De ce Isus?* (2013), *Mai mult decât simple păreri* (2014), *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu* (2016), *Marele Țesător* (2018), *Isus între Dumnezeii seculari* (2018),

5 *Ibidem*, p. 45.

Deși, în ultimii ani, în mediul virtual, s-au vehiculat mai multe informații controversate în legătură cu apologetul Ravi Zacharias, acesta împreună cu soția și echipa sa de misiune au negat vehement acuzații aduse, din cauza acordurilor judiciare între părțile implicate, nu li se permite să se vorbească despre amănuntele cazului. Este dificil de stabilit veridicitatea acestor acuzații. Oricare ar fi adevărul cu privire la aceste acuzații, ceea ce nu se poate nega este impactul pe care l-a avut Ravi Zacharias asupra apologeticii în ultimele decenii.⁶

Din perspectiva influenței acestuia și a capitalului simbolic pe care îl deține vom supune analizei metodologia apologetică a lui Ravi Zacharias.

2. Testele adevărului

Ravi Zacharias este un apologet modern care apără credința creștină și confruntă viziunile asupra lumii opuse Evangheliei, el încearcă să dovedească dacă sistemele de gândire religioase rămân în picioare când sunt supuse testului adevărului. Pentru Ravi, viziunile despre lume reprezintă un set de credințe care fundamentează și modelează toată gândirea și acțiunea umană. Reprezintă ochelarii filosofici prin care omul privește la lumea de idei, la propriile experiențe și scopuri, viziunea despre lume este o schemă conceptuală pentru a explica de ce o persoană vede lumea așa cum o vede.⁷

Pornind de la premisa că fiecare persoană are o schemă conceptuală în funcție de care își definește propria existență, se ridică următoarea întrebare esențială, viziunea despre lume și viața pe care o îmbrățișează acea persoană este adevărată sau falsă?

Din punctul de vedere a lui Ravi Zacharias, orice afirmație cu pretenție de adevăr trebuie supusă unor teste, ca o cerință preliminară, în procesul de stabilire dacă acea informație este relevantă sau nu. Cele trei teste promovate de apologet pentru a testa adevărul sunt :

⁶ Pentru mai multe informații cu privire la aceste controverse se pot consulta răspunsurile date de Ravi Zacharias pe RZIM Global Blog, 3 decembrie, 2017, <https://www.rzim.org/read/rzim-global/ravi-zacharias-statement-on-my-federal-lawsuit>, <https://www.christianitytoday.com/news/2017/december/ravi-zacharias-sexting-extortion-lawsuit-doctorate-bio-rzim.html>, <https://www.christianitytoday.com/news/2017/december/ravi-zacharias-sexting-extortion-lawsuit-doctorate-bio-rzim.html>.

⁷ Ravi Zacharias, *The Real Face of Atheism*, Grand Rapids, Baker Books, 2004, p. 114.

- consecvență logică;
- adecvare empirică;
- relevanță experiențială.

Acești consideră că:

Aceste trei teste ne asigură un grad ridicat de încredere că, dacă le vom aplica unui sistem dat de credințe, vom stabili adevărul sau falsitatea acelui sistem. Afirmațiile cu pretenție de adevăr ale creștinismului, hinduismului, budismului, islamismului sau ateismului trebuie supuse toate acestor teste. Există consecvență logică în ceea ce se afirmă? Pot fi afirmațiile cu pretenție de adevăr probate și dovedite ca adecvate din punct de vedere empiric? Există relevanță experiențială, adică se aplică ele într-un mod semnificativ la viața mea?⁸

Ravi Zacharias demonstrează că oamenii ar putea să realizeze o analiză imparțială a propriei viziuni asupra lumii, dar și a celorlalți din jurul său. Nu este suficient ca o viziune asupra lumii să îndeplinească doar unul dintre aceste teste. O viziune asupra lumii poate avea un set de credințe și valori care să corespundă realității, dar să nu aibă o consecvență logică. Alteori, poate avea o coerență logică, dar să nu aibă relevanță practică.

Prin urmare, este important să existe o serie de teste care să corespundă nevoilor variate prin care umanitatea interacționează cu realitatea. Aplicarea unui singur test nu poate să cuprindă întreaga realitate. Această metodă deține o consistență sistematică, deoarece combină mai multe metode pentru a ajunge la consistență logică, adecvare empirică, relevanță experiențială.

Totuși, Norman Geisler consideră că unele sisteme filozofice pot trece cele trei teste și totuși, să fie inerent false. Geisler atrage atenția asupra a două teste care vin în completarea celor trei, unul se numește testul imposibilității de negare, un test pentru stabilirea adevărului, celălalt se numește testul imposibilității de afirmare, un test pentru stabilirea falsității. Acesta susține că, de exemplu, existența omului nu poate fi dovedită logică, ea este imposibil de negat la nivel existențial. Aceasta înseamnă că existența nu poate fi negată fără ca în același timp să fie afirmată. Așadar, imposibilitatea negării este, evident, un test pentru stabilirea adevărului. Pe de altă parte, testul imposibilității de afirmare este un test pentru stabilirea falsității.

⁸ Ravi Zacharias, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2016, p. 134.

Simpla formulare a ceva, nu înseamnă că afirmația respectivă este în mod necesar adevărată.

Aceste două teste, adăugate la cele trei referitoare la consecvența logică, adecvarea empirică și relevanța experiențială, întregesc sistemul testelor care se dovedesc a fi foarte eficiente în stabilirea adevărului.

Fiecare viziune asupra lumii și vieții trebuie să răspundă la patru întrebări fundamentale ale vieții, iar răspunsurile la aceste întrebări să fie supuse autenticității cu ajutorul celor cinci teste ale adevărului.

Ravi Zacharias găsește patru categorii de întrebări din perspectiva cărora orice viziune asupra lumii și a vieții trebuie analizată. Prima întrebare se referă la originea universului și a omului și îmbracă această formă: *Cum am apărut acest univers?*. Cea de-a doua întrebare vizează conceptul de moralitate și anume *Cum pot să știu care este binele și răul?*, cea de-a treia se referă la conceptul de semnificație: *Care este scopul, sensul vieții?*, iar a patra întrebare are în vedere destinul omului: *Ce se întâmplă cu ființa umană după moarte?*.

Apologetul susține că nu contează ce viziune asupra lumii îmbrățișează omul panteist, ateist, politeist, hindus, musulman sau teist, aceasta trebuie să răspundă la aceste întrebări esențiale, iar răspunsurile trebuie să îndeplinească criteriile definite de acesta, adică să aibă consistență logică, să fie adecvate empiric și să conțină relevanță experiențială.

Din punctul de vedere a lui Zacharias :

Problema nu este dacă sistemul de credințe pe care îl îmbrățișezi – monoteismul, ateismul, panteismul sau oricare altul – este exclusivist. Problema este dacă la cele patru întrebări fundamentale ale vieții, cele privitoare la origine, moralitate, sens și destin, trec testul adevărului în contextul fiecăreia dintre aceste concepții despre lume și viață. Sunt ele consecvente logic? Adecvate empiric și relevante experiențial? Satisfac ele testul imposibilității de afirmare și imposibilității de negare? Răspunsurile la cele patru întrebări ale vieții trebuie să corespundă realității în toate privințele, iar suma răspunsurilor trebuie să funcționeze coerent ca un sistem.

Este necesar să înțelegem că, atunci când cineva potrivit credinței creștine ridică o întrebare cu privire la creștinism, respectiva persoană trebuie, mai întâi de toate, să fie gata să-și justifice întrebarea în contextul propriilor sale presupoziiții. Și în al doilea rând, trebuie, să fie gata să-și justifice întrebarea pe baza presupoziițiilor sale. Cu alte cuvinte, și

cel ce întrebată este obligat să răspundă la întrebarea pe care o adresează. O atitudine de tipul “nu poți să-mi răspunzi la întrebare, de aceea pot crede ce vreau este o dovadă de ipocrizie intelectuală”⁹

El observă că o viziune asupra lumii și vieții trebuie validată prin aplicarea testelor adevărului răspunzând la cele patru categorii de întrebări fundamentale prezentate mai sus. Această concepție nu este suficient să treacă testele adevărului doar în dreptul unei singure categorii, ci ca o viziune asupra lumii să fie adevărată, trebuie să fie consistentă logic, adecvată empiric, relevantă experiențial incorporând în sistemul de gândire fiecare categorie în parte, origine, moralitate, semnificație, destin.

Testând toate concepțiile despre lume și viață în această manieră, Ravi Zacharias concluzionează că doar creștinismul oferă răspunsurile pertinente la cele patru întrebări fundamentale.

Întrebările legate de originea universului și a vieții sunt cele dintâi întrebări care se înfiripă în inima oamenilor căutători de adevăr deoarece omul, dintotdeauna, a dorit să știe de ce există ceva mai degrabă decât nimic și cum a apărut acest ceva. Nu sunt doar întrebări teoretice lansate de filosofi, ci sunt întrebări personale, profunde, iar răspunsurile la aceste întrebări cântăresc enorm deoarece acestea reprezintă fundamentul celorlalte categorii de testare a adevărului.

Mai mult decât atât, categoria origine, promovată de Ravi Racharias, include întrebarea provocatoare legată de proveniența universului, a planetelor și stelelor, pământului și a cerurilor, timpului și spațiului. De asemenea atinge problema originii umanității. A fost omenirea creată sau totul se datorează unui accident cosmic? Este omul format din suflet și trup sau are doar trup? În această categorie, întrebările grele metafizice, ontologice și epistemologice formează un front comun.

Răspunsurile la categoria semnificație demonstrează cum o viziune asupra lumii și vieții conferă valoare intrinsecă existenței umane. Cum pot găsi sensul și scopul vieții? Un sistem de credințe poate să susțină că omul nu are nicio valoare în acest univers și niciun scop pe acest pământ, altul, dimpotrivă, poate să susțină contrariul. Astfel, se ridică întrebarea pertinentă care dintre acestea deține adevărul.

Categoria moralității discerne modul în care concepția despre viață și lume determină distincția între bine și rău. Ce determină diferența dintre

⁹ Ravi Zacharias, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2016, p. 137.

bine și rău? Care este standardul de moralitate și cine stabilește granițele acestui standard? Atunci când nu se atinge standardul există consecințe? Ce legi, porunci, principii, reguli sau dogme ghidează umanitatea? Aceste standarde, legi, dogme sunt acceptabile sau sunt niște idealuri greu de atins? Cine stabilește cine are dreptate și cine nu? Cine este dătătorul acestor principii morale după care omul se ghidează conștient sau inconștient? Această categorie nu se referă doar la sisteme etice alese de societate, dar ridică întrebări despre ceea ce este greșit în lume și care este soluția pentru ceea ce se întâmplă. Care este sursa corupției în univers? Cine determină ce este corupt și nenatural și ceea ce nu este corupt? Această categorie obligă sistemele de credințe să explice întrebările legate de rău și suferință, de unde provin ele, care este soluția pentru ele.

A patra categorie de întrebări la care trebuie să răspundă un sistem de gândire asupra vieții este legată de destinul omului. De ce oamenii mor și ce se întâmplă cu ei după moarte? Există viață după moarte? Există rai și iad sau nu este nimic după moarte? Sunt răsplătiri și pedepse veșnice? Cine decide răsplătirea și pedeapsa veșnică? Există viață veșnică?

Diferitele viziuni asupra lumii și vieții nu vor oferi răspunsuri tuturor întrebărilor, dar celor mai importante de la fiecare categorie în parte trebuie să formuleze un punct de vedere. În acest context o viziune asupra lumii veridică va fi consistentă logic, adecvată empiric, relevantă experiențial pentru toate cele patru categorii.

Ateismul și testele adevărului

Ateismul reprezintă viziunea asupra lumii care nu crede în existența unui Dumnezeu, a zeilor sau oricărei ființe supranaturale, care să aibă relații sau să interacționeze cu universul cunoscut.

Noțiunea în sine este larg răspândită și există mai multe subcategorii ale viziunii despre lume care ar putea intra sub nomenclatura sa: agnosticismul, scepticismul, postmodernismul sau raționalismul.

Zacharias pune bazele înțelegerii credinței ateiste în comparație cu afirmațiile creștine:

Ateismul nu este doar o necredință pasivă în Dumnezeu ci negarea deliberată a principalelor afirmații specifice tuturor formelor de teism; ateismul contrazice credința creștină printr-o afirmare pozitivă a materiei ca ultimă realitate. Unii atei evită acest atac frontal asupra teismului

și încearcă să tempereze acea negare absolută a lui Dumnezeu. Ei susțin că existența lui Dumnezeu este imposibil de dovedit pe cale rațională și că este în cel mai bun caz o afirmație lipsită de sens. Ca atare, ei ajung la ateism într-un mod implicit. Ateii folosesc această abordare pentru a evita sarcina de a-și apăra punctul de vedere alternativ. În realitate însă, ambele forme de ateism, atât cea radicală cât și cea moderată, duc la același rezultat și sfârșesc prin a nega existența lui Dumnezeu, indiferent dacă o fac explicit sau implicit. Orice încercare de a evita consecințele care decurg din caracterul său absolut este zadarnică.¹⁰

Ateismul susține că universul este singurul real, fără un ajutor sau o influență exterioară, este pur și simplu etern. Natura și universul fizic formează realitatea ultimă, nu există nimic în afara lor, sunt sisteme închise și uniforme de cauze și efecte materiale, și sunt în întregime suficiente sieși.

Ca atare, ateii pledează pentru cunoașterea realității înconjurătoare pe baza investigațiilor științifice cu ajutorul rațiunii. În timp ce se bazează puternic pe influențele științei și ale filozofiei, și, aparent, oferă răspunsuri la unele întrebări importante ale vieții, ceea ce se constată este că nu trece testele adevărului din multe puncte de vedere.

Naturaliștii neagă vehement că există un Dumnezeu care a creat și susține întregul univers fizic. În schimb, ei cred că universul a apărut întâmplător sau a existat dintotdeauna, ignorând ordinea desăvârșită a universului și a umanității fără nici o intervenție exterioară, legile care o conduc și complexitatea informațiilor stocate în codul genetic al organismelor vii, în general, și al omului, în special. În consecință, această teorie susținută de naturaliști subminează fundamentele raționalității și ale științei.

Unii ateii consideră că universul a apărut de la sine, din nimic, aceștia se grupează, de obicei, în jurul teoriei științifice a Big Bang-ului. În timp ce știința are sau nu are dreptate, totuși această interpretare științifică are probleme serioase. Ravi Zacharias identifică o problemă de consistență și adecvare empirică:

10 Ravi Zacharias, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?* Oradea, Editura Cartea Creștină, 2016, p. 19.

Legile științei se destramă chiar de la început. Punctul de plecare pentru un univers ateist se bazează pe ceva ce nu poate explica existența sa. Legile științifice, cu ajutorul cărora ateistii doresc să-și fundamenteze toate certitudinile, nu existau la începutul Universului, în concordanță cu aceste legi științifice cu care ateii vor să măsoare toate lucrurile, materia nu poate fi adusă în existență pur și simplu. Tăcerea științei ateiste despre motivul pentru care există ceva, mai degrabă decât nimic, este asurzitoare.¹¹

Cu alte cuvinte, o viziune asupra lumii și vieții, care declară că totul trebuie explicat științific sau prin intermediul rațiunii, este pusă în situația de a explica cum ceva (universul) a luat naștere din nimic. De fapt, din punct de vedere matematic, șansele ca universul să apară din nimic și apoi să formeze viața la întâmplare sunt imposibile.

Alți atești cred că universul a existat dintotdeauna, materia fiind veșnică. Cu toate acestea, știința, la care ei apelează adesea, susține cu totul altceva. Ravi Zacharias indică și de această dată iraționalitatea și inconsistența unui asemenea punct de vedere deoarece, acesta demonstrează că, o dată cu apariția teoriei Big Bang-ului care descrie originea universului și modul în care universul s-a dezvoltat, universul a avut, totuși, un început. Prin urmare, deducția logică este aceea că universul nu a existat dintotdeauna, el a avut un început și ceva a existat înainte de Big Bang. Dacă ar exista ceva în universul acesta care să explice propria existență, acel ceva ar trebui să fie non-fizic. Este o inferență sigură, pentru că nu este nicio realitate fizică, concretă care să explice propria existență.

Filosoful ateu, Bertrand Russell, a spus că universul "există pur și simplu"¹², dar această afirmație nu este o explicație științifică. Conform cosmogoniei ateiste înseamnă că scopul existenței noastre este la fel de accidental precum cauza existenței noastre.

Ateismul este dificil de trăit în mod sistematic, în viața de zi cu zi. Se crede că universul a apărut din întâmplare, fără o cauză primordială, totuși cei care aderă la această viziune asupra lumii și vieții nu își trăiesc viețile ca și cum totul a apărut aleatoriu. În viața cotidiană, ateistii respectă legile unui univers fundamentat pe succesiunea ordonată a lucrurilor.

11 Ravi Zacharias, *The End of Reason: A Response to the New Atheists*, Grand Rapids, Zondervan, 2008, p. 32.

12 Ravi Zacharias, *The Real Face of Atheism*, Grand Rapids, Baker Books, 2004, p. 44.

Modul în care ateștii definesc originea vieții reverberează și în alte zone importante ale vieții. Un univers și o umanitate care sunt impersonale, de vreme ce ele nu au nicio cauză, tind să arate că nimic nu are valoare, nici nu are niciun sens. Astfel, Ravi Zacharias constată pe bună dreptate:

Dacă viața este întâmplătoare, atunci principala consecință inevitabilă este că existența nu poate avea un sens și un scop ultim. Această consecință este punctul vulnerabil al ateismului. Toți oamenii, la nivel individual și colectiv, tânjesc după sens. Dar dacă viața este aleatorie, am urcat scara evoluției doar pentru a constata că în vârf nu se găsește nimic.¹³

Lipsa de semnificație a vieții are ecouri puternice în inimile și viețile multor oameni, ceea ce face ca această viziune asupra lumii să fie greu de înțeles, dar reprezintă consecința inevitabilă atunci când pretinzi că totul a apărut întâmplător. Fiecare persoană are o personalitate unică, iar știința trebuie să explice cum o asemenea personalitate provine din non-personalitate, sau personalul își are rădăcinile în impersonal.

Ateismul proclamă egalitatea de șanse tuturor oamenilor, dar este incapabilă să își justifice propriile convingeri, după cum Vince Vitale observă:

Pentru ca toți oamenii să aibă o valoare egală, trebuie să existe ceva specific tuturor ființelor umane, un lucru care să fie valabil pentru absolut toți și să nu poate fi schimbat. Ce anume poate fi?

Orice răspuns ar da naturalismul la această întrebare, ar fi un răspuns nesatisfăcător, deoarece însușirile noastre înnăscute sunt distribuite de-a lungul unui spectru. Unii sunt mai puțin inteligenți decât alții, mai puțin sănătoși, mai puțin folositori pentru sănătate, mai puțin frumoși, mai puțin bogați, mai puțin morali.

Poate că acum te ridici destul de mult la înălțimea unor standarde, dar va veni vremea când nu te vei mai ridica. Îmbătrânim, puterea ne va lăsa și situația financiară va fi instabilă...

După toate standardele naturaliste, valoarea umană este provizorie și inegal distribuită, unii oameni nimerindu-se a fi mai puțin valoroși decât alții.¹⁴

Mai mult decât atât, ateismul nu poate explica, justifica, susține

13 Ravi Zacharias, *The End of Reason: A Response to the New Atheists*, Grand Rapids, Zondervan, 2008, p. 39.

14 Vince Vitale, *Pluralism* in Zacharias and Vitale, *Jesus Among Secular Gods*, p. 123.

existența unor virtuți umane precum dragostea și frumusețea, libertatea și dreptatea, aceste valori umane care demonstrează nevoia de scop și valoare a ființei umane¹⁵.

Valoarea transcendențială trebuie să vină de la o persoană care are valoare transcendențială. Dar, într-o lume în care există doar materie, nu poate să existe valoare intrinsecă. O consecință a unei astfel de mentalități conduce spre nihilism și la ideea că nimic nu are valabilitate, nimic nu are sens, totul este aici și acum. Nihilismul transformă ființele umane în niște mașini conștiente, dar incapabile să influențeze cu ceva destinul lor sau să facă ceva semnificativ în viață.

Ateiștii acceptă că aceste ființe lipsite de valoare sunt singurele care pot determina ce este bine și ce este rău în lume. Nu poate exista moralitate fără valoare, moralitatea are valoare numai dacă ceva, care o transcende, îi dă valoare. Singura cale prin care o persoană poate să aibă valoare este dacă o Ființă Transcendențială a turnat în el valoare intrinsecă. Moralitatea nu este o abstracție, ci are un Dătător al ei.

Zacharias subliniază că, prin negarea valorilor transcendentale, nu există consistență în viziunea asupra lumii și vieții susținută de atei. Moralitatea vieții lor lasă loc multor întrebări în defavoarea răspunsurilor.

Umanismul sau umanismul secular, cel puțin, este legat în mod fundamental de relativizarea adevărului și a eticii. Oamenii devin măsura tuturor lucrurilor. Ei bine, dar, această măsură se raportează: la care persoană umană?, la care cultură?, la care epocă? Nu există niciun răspuns. Așa că eșecul umanismului și relativismului sunt inevitabil interconectate. Toate valorile se reduc la ceea ce preferințele sau înclinațiile vreunei persoane, culturi sau epoci consideră ca fiind valoroase.¹⁶

Fără ca umanitatea să aibă un scop¹⁷, nu există niciun fundament moral de la care să se construiască o societate etică. Într-o astfel de situație, pasul înspre haos este foarte mic. Istoria a demonstrat această dezbinare dintre oameni de multe ori.

15 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 201-215.

16 Ravi Zacharias, "Relativism" in Zacharias and Vitale, *Jesus Among Secular Gods*, p. 170.

17 Ioan-Gheorghe Rotaru, "Plea for Human Dignity", *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, 1, pp. 29-43.

S-a dovedit în repetate rânduri că o teorie etică rezonabilă și coerentă nu poate fi formulată fără ca mai întâi să se stabilească *telos*-ul, adică scopul și destinul vieții umane. Până și Kant a afirmat că, în absența unui *telos*, totul devine confuz. Dacă viața este lipsită de scop, totul se dezintegrează. Sau, cum s-a exprimat Dostoievski, dacă Dumnezeu e mort, totul este permis.¹⁸

Ateii, pe bună dreptate, condamnă relele din lume. Astfel, când un tânăr student l-a confruntat pe Ravi Zacharias susținând că existența răului în lume este o dovadă că Dumnezeu nu există, apologetul a demonstrat absurditatea argumentului și iraționalitatea unei astfel de viziuni asupra lumii: Când spuneți că există rău, oare admiteți prin aceasta că există și bine? Când afirmați existența binelui, sunteți obligați să afirmați și o lege morală pe baza căreia să se facă diferențierea între bine și rău. Dar dacă acceptați o lege morală, trebuie să postulați și un legiuitor moral. Însă dumneavoastră tocmai asta încercați să negați, nu să afirmați. Fiindcă dacă nu există un legiuitor moral, nu există nici lege morală. Și dacă nu există lege morală, nu există nici bine. Iar dacă nu există nici bine, nu există nici rău. Prin urmare, care a fost întrebarea dumneavoastră?¹⁹

Mai mult decât atât, în inconsistența lor, ei încă susțin propria lor viziune cu privire la bine și rău. Cu toate acestea, doar negarea lui Dumnezeu nu îi scuză în a da un răspuns coerent cu privire la existența răului în lume. Zacharias demonstrează de ce aceasta este o imposibilitate.

Prin negarea existenței lui Dumnezeu, ateul nu rezolvă problema răului, ci doar se folosește de ororile răului pentru a-i nega contextul moral și, dacă ura decurge de aici, atunci așa să fie. În înțelegerea creștină, simpla negare a răului este un lucru profund rău. Și aceasta este doar o simplă observație. Scena omenirii este chiar mai coruptă în esență. Pentru ca judecata morală să existe, trebuie să admitem că totdeauna avem libertatea de a alege.

Dacă admitem o cauză nonteistă, mecanicistă și accidentală a apariției Universului, în care întâmplarea oarbă și nemiloasă ne definește și ne dirijează alegerile, determinismul este concluzia inevitabilă. Odată cu absența lui Dumnezeu, adevărat libertate dispăre și ea; așadar, cum spune Dawkins, dansăm cum ne cântă ADN-ul.²⁰

18 Ravi Zacharias, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?*, p. 41.

19 Ravi Zacharias, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?*, p. 195.

20 Ravi Zacharias, "Atheism" in Zacharias and Vitale, *Jesus Among Secular Gods*, p. 46.

Trebuie să fim de acord cu concluzia că nimic nu poate să fie bun prin prescripție intrinsecă decât dacă există un Dumnezeu care a creat universul în felul acesta. Dar atei tăgăduiesc că această Ființă există, iar unul dintre argumente este existența răului în lume.

4. Ateismul și problema răului

Apologetul Ravi Zacharias răspunde celor mai mari provocări ideologice cu care se confruntă credința creștină în era consumeristă.

Durerea, suferința și răul sunt realități indispensabile și furnizează ascuțișul cel mai tăios al criticii împotriva existenței lui Dumnezeu. Mulți sceptici au declarat că Primul și Al Doilea Război Mondial au schimbat atitudinea oamenilor față de Dumnezeu și față de lume.

Filosoful din secolul al XVIII-lea David Hume, a lansat un atac continuu asupra supranaturalului, citatul de mai jos adună toate atacurile lui virulente:

Dacă un străin ar apărea brusc în lumea aceasta, i-aș arăta, ca exemple ale relelor ei, un spital plin de bolnavi, o închisoare aglomerată cu infractori și datornici, un câmp presărat cu cadavre, o flotă rătăcind pe apele oceanului, o țară zăcând sub tiranie, foamete, molimă. Pentru a-i arăta partea veselă a vieții și a-l face să înțeleagă plăcerile ei, unde ar trebui să îl conduc? La bal, la operă, la curte? Ar putea crede că îi arăt doar o diversiune pentru a-i abate durerea și suferința.²¹

Pentru David Hume este imposibil să vadă că scopul unei astfel de lumi este dragostea.

Biblia nu ocolește problema universală a răului. Cartea Iov este una dintre cele mai vechi cărți din biblie și tratează problema răului din perspectiva teistului.

Profeții Vechiului Testament au ridicat și ei aceeași problemă a răului în lume. În cartea profetului Habacuc 1, autorul nu înțelege cum un Dumnezeu drept se uită la nedreptate și nu acționează direct să înlătore nedreptatea și răutatea din lume:

³Pentru ce mă lași să văd nelegiuirea și Te uiți la nedreptate? Asuprirea și silnicia se fac sub ochii mei, se nasc certuri și se stârnește gâlceavă.²²

21 David Hume, *Dialogues Concerning Natural Religion*, Part. 10, ed. Henry D. Aiken (Hafner, New York, NY, 1963), p. 64.

22 *Biblia sau Sfânta Scriptură*, traducerea Dumitru Cornilescu, 1923.

Orice model de gândire filosofico-religios trebuie să dea o explicație existenței răului și suferinței umane în lume, nu doar gândirea iudeo-creștină. De cele mai multe ori, când se întâmplă o catastrofă umană, primul care este tras la răspundere este Dumnezeu iudeo-creștin, aproape instinctiv, indiferent de convingerile religioase sau antiteiste ale individului.

Să nu uităm că religia budistă a apărut tocmai din cauza problemei suferinței.²³

Ateul consideră că răul nu există, panteistul pretinde că acesta nu e în ultimă instanță real, creștinismul este singurul sistem religios care oferă o explicație coerentă despre existența lui și rostul suferinței în lume. În concluzie, problema răului și a suferinței nu este una specifică creștinismului.

Complexitatea răului poate fi abordată din punct de vedere al răului fizic care există în lume, dezastrele naturale, tragediile și evenimentele cataclismice sunt numite ca o ironie „acțiuni ale lui Dumnezeu”²⁴. Apoi există o latură metafizică a problemei. Care este sursa răului? Există și o latură morală a ei? Cum poate o putere omnipotentă și iubitoare să permită asemenea evenimente?

Cel care se încumetă să formuleze răspunsuri pertinente la aceste întrebări se confruntă cu două abordări diferite, cea logică sau intelectuală și cea emoțională sau existențială. Ambele nuanțări au importanță vitală în tratarea subiectului fără a ignora partea intelectuală, dar nici pe cea emoțională a problemei.

Prima ieșire pe care va căuta să iasă ateul sună în felul următor: Existența răului neagă existența lui Dumnezeu, sub altă formă existență răului și extincția lui Dumnezeu.

Teistul este provocat să răspundă celui mai dificil argument pornind de la conceptul de rău. Existența răului indică absența unei ordini morale în univers, fapt ce conduce la negarea existenței lui Dumnezeu. Acest argument așezat în formă silogistică sună în felul următor:

1. Există rău în lume.
2. Dacă există Dumnezeu, ar fi eliminat răul din lume.
3. Nimic nu s-a făcut în privința lui.
4. În concluzie, nu există Dumnezeu.²⁵

23 Ravi Zacharias, *Why Suffering?*, Faithwords, 2014.

24 Ravi Zacharias, *Mai mult decât simple păreri*, Oradea, Editura Scriptum, 2014, p. 233.

25 Ravi Zacharias, *Beyond Opinion, Living the faith we defend*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 2007, p. 234.

A treia premisă din logică nu reprezintă o evidență în sine, ci o deducere. Poate că Dumnezeu a făcut ceva, dar nu să împlinească expectațiile celui care pune la îndoială existența unui Creator.

Ravi Zacharias propune două opțiuni pe care le are teistul la îndemână pentru a contraargumenta teza de mai sus.

1. Da, există rău în lume.
2. Dacă există rău, trebuie să existe și bine (un concept pe care ateistii sunt nevoiți să îl explice)
3. Dacă există bine și rău, trebuie să existe și o lege morală pe baza căreia să distingem între bine și rău.
4. Dacă există o lege morală, trebuie să existe și un dătător al ei.
5. Pentru teiști, acest fapt arată spre existența lui Dumnezeu.²⁶

Să privim la o altă abordare pe care teiștii o pot utiliza în discuțiile lor legate de existența binelui și a răului:

1. Există rău în lume.
2. Există și libertatea de alegere; acolo unde există libertatea de alegere, apare și posibilitatea de a comite răul.
3. De fapt, concepte precum dragostea sau bunătatea sunt imposibil de explicat, dacă negăm existența libertății de alegere.
4. Dragostea fiind manifestarea etică supremă, posibilitățile ei necesită libertatea.
5. Unde există libertatea, există și posibilitatea răului.
6. Aceasta reprezintă paradigma creației lui Dumnezeu din Biblie.
7. Prin urmare, modelul biblic al unui Dumnezeu iubitor, care creează posibilitatea binelui suprem, poate fi apărat cu ajutorul unor motive rezonabile și persuasive.²⁷

Pornind de la acest silogism, teiștii pot aduce în discuții argumente în favoarea existenței lui Dumnezeu. Există două căi prin care individul caută să iasă din disputa întrebărilor în jurul existenței lui Dumnezeu. Negarea existenței lui Dumnezeu pornește de la afirmația că nu se vede în lume nicio lege morală care să guverneze întreaga lume, în consecință nu putem vorbi de existența lui Dumnezeu.

26 *Ibidem*, p. 235.

27 *Ibidem*, p. 236.

Sam Harris, autorul cărții *Letter To A Christian Nation*, afirma următoarele:

Undeva, în lumea aceasta, un om a răpit o fetiță, o va tortura și o va ucide. Dacă această atrocitate nu se întâmplă acum, se va petrece peste câteva ore sau peste câteva zile. De acest lucru putem fi siguri, ținând cont de legile statistice care guvernează viețile a peste șase miliarde de oameni. Aceleași statistici sugerează, de asemenea, că părinții fetei cred – la fel ca tine – că un Dumnezeu atotputernic și iubitor veghează asupra lor și asupra familiei lor. Au dreptate să creadă lucrul acesta.

Nu.

Împrejurări când Dumnezeu nu protejează lumea se pot vedea pretutindeni....

A sosit vremea să recunoaștem ce rușinos e ca supraviețuitorii catastrofei să creadă că au fost cruțați de un Dumnezeu iubitor, în vreme ce același Dumnezeu a înecat bebelușii în leagănele lor.²⁸

Ravi Zacharias amintește de un articol despre o fată care suferea de o boală rară de care sufereau doar 100 de persoane descoperite în întreaga lume. Micuța Gaby Gingras suferea de o insensibilitate congenitală la durere sau anhidroza (CIPA). Pe când avea vârsta de doar 4 luni, părinții au observat că își mușcă degetele până când sângera fără ca fetița să reacționeze la durere sau putea să își pună palmele pe o suprafață fierbinte și să își ardă mâna fără să clipească măcar. La doi ani, părinții au fost nevoiți să îi scoată dinții ca nu cumva să își facă rău. Vârsta medie de viață a cuiva care suferă de anhidroză este de 25 de ani, iar părinții ei aveau o singură rugăciune pentru pruncul lor: să simtă durerea.

Dacă este posibil ca în lumea noastră limitată în cunoaștere de a vedea măcar un beneficiu al durerii, oare nu este posibil ca Dumnezeu să fi pus aceasta în noi, pentru a ne aminti ce este bun și ce este distructiv, oare nu putem vedea cadrul moral care detectează atrocitățile și rezistă tragediilor? Oare nu poate exista un răspuns mai bun decât să spui : Nu există Dumnezeu?²⁹

Negarea existenței lui Dumnezeu ne conduce spre concluzii absurde, lumea amorală a scepticului, care nu poate explica binele, este mai rea decât lumea teistului care are o explicație a existenței răului în lume.

28 Sam Harris, *Letter To A Christian Nation*, Knopf, New York, NY, 2006, pp. 50-52.

29 Ravi Zacharias, *Beyond Opinion, Living the faith we defend*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 2007, p. 235.

Scepticii au negat de-a lungul istoriei, cauzalitatea ca argument ce dovedește existența lui Dumnezeu: De ce trebuie să avem o cauză? De ce nu poate universul să existe pur și simplu? De ce nu e posibil ca Big Bang să se fi produs, și atât?

Apoi au negat proiectul ca argument care probează existența lui Dumnezeu: De ce avem nevoie de un proiectant? De ce nu e posibil ca totul să fi luat ființă doar cu aparența unui plan?

Acum neagă moralitatea ca argument pentru existența lui Dumnezeu: De ce trebuie să postulăm o lege morală sau o sursă morală a legii? De ce nu poate exista o realitatea pragmatică?³⁰

Oricare dintre noi este de acord că a mutila copiii mici pentru simplu amuzament este o atrocitate, acceptăm această faptă ca fiind abominabilă pe baza legilor morale obiective, acceptate tacit de fiecare dintre noi. Valorile morale obiective există doar dacă există și un Dătător, iar acesta este Dumnezeu.

Nimic nu poate să existe în mod intrinsec și prescriptiv, fără să existe un Dumnezeu care să fi creat universul în felul acesta. Însă chiar pe El doresc scepticii să-L nege din cauza existenței răului.

A doua ieșire pe care va căuta să iasă scepticul sună în felul următor: Absența lui Dumnezeu neagă existența răului sau absența lui Dumnezeu și extincția răului.

Argumentul scepticului pornește de la negarea că ar exista în univers o ordine morală, de aceea nu există nicio primă cauză morală, în consecință nu există Dumnezeu. Dacă nu există o bază obiectivă morală nu există nici ideea de rău. Acest punct de vedere este unul nihilist, iar Richard Dawkins îl surprinde în următoarele cuvinte:

Într-un univers al forțelor fizice oarbe și al replicării genetice, unii oameni vor suferi, alții vor avea noroc, iar tu nu vei găsi nicio rațiune și nicio dreptate în acest sens. Universul pe care îl vedem are întocmai proprietățile la care ne-am așteptat dacă, în ultimă instanță, nu există nici plan, nici scop, nici rău și nici bine. Nimic altceva, decât o indiferență nemiloasă și oarbă. ADN-ul nu știe și nici nu-i pasă de nimic. Iar noi dansăm după cum ne cântă el.³¹

30 Ravi Zacharias, *Beyond Opinion, Living the faith we defend*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 2007, p. 241.

31 Richard Dawkins, *Out of Eden*, Basic Books, New York, NY, 1992, p. 133.

Negarea unei legi obiective morale, bazată pe obligația de a nega existența lui Dumnezeu ne conduce spre anularea ideii de rău, răul nu există. După modelul de gândire promovat de Dawkins, Hitler ar trebui tras la răspundere nu pentru că a comis răul, ci pentru că a dansat după un ADN care nouă nu ne place.

Dawkins a declarat că ideea de Dumnezeu este un virus și trebuie găsit un soft care să îl șteargă definitiv. Punctul de vedere creștin asupra lumii recunoaște atrocitățile existente în lume și încearcă să ofere un motiv justificabil moral de ce Dumnezeu acceptă suferința în lume.

În primul rând, creștinismul este de acord că Dumnezeu este autorul vieții. Biblia revelează acest adevăr, iar Dumnezeu este prezentat ca Ființa în care locuiește din plin bunătatea, nu este nimic rău, auto-autodistructiv în El. Din punct vedere filosofic, este imposibil pentru El să nu fie, să nu existe, este perfect și fără o cauză care să determine ființarea Lui.

În Isaia 6, ni se spune:

²Serafimii stăteau deasupra Lui și fiecare avea șase aripi: cu două își acopereau fața, cu două își acopereau picioarele și cu două zburau. ³Strigau unul la altul și ziceau: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul oștirilor! Tot pământul este plin de mărirea Lui!”³²

Sfințenia lui Dumnezeu, văzută și resimțită de profetul Isaia, este mai mult decât moralitate sau capacitatea de a înfăptui binele, ci reprezintă calitatea esențială prin care se definește perfecțiunea în bunătate.

Dumnezeu ne-a oferit povestea despre cine suntem și de ce suntem pe acest pământ. Biblia este o carte descriptivă și prescriptivă. Povestea bibliei despre umanitate nu este deloc complicată, Dumnezeu ne-a creat după chipul și asemănarea Lui. Omul a ales să rescrie legea lui Dumnezeu și să devină dumnezeul vieții lui. Și din acel moment omul are două componente evidente în el, lumină și întuneric, sau, după cuvintele filosofului Pascal, omul este gloria și rușinea universului.

Dumnezeu are un scenariu, a vorbit despre el în întreaga Bibliei, fără El, nimic nu are sens.

Creația și căderea reprezintă începutul omenirii, Dumnezeu a creat totul cu un scop anume. Adevărul, frumusețea, binele pot fi pervertite de om prin încălcarea poruncii divine. Când ele sunt pervertite prin neascultare, atunci răul, falsitatea au fost aduse în existență. În alegerea de a redefini

32 *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Isaia 6: 2, traducerea Dumitru Cornilescu, 1923.

legea lui Dumnezeu am adus în lume răul și suferința. Toată creația a căzut, toți oameni au fost afectați.

Cartea Genezei, capitolele 1 și 3 reprezintă doar o parte din scenariu, dar nu doar unul cu vești rele, ci unul care are inclus în el răscumpărarea omului și posibilitatea ca inima omului să fie transformată.

Scripturile ne relatează că Dumnezeu a vorbit prin Fiul Său, Isus Hristos. Înruparea Lui reflectă toată gloria divină, toată intenția Tatălui cu privire la modul în care Și-a dorit să fim.

Această revelație a Tatălui în Fiul Său este unică în credința creștină. În esența Lui, Dumnezeu este o Ființă în relație cu celălalt. Când relația este ruptă, răul se exprimă în distrugerea celorlalte relații.

Inima revelației lui Dumnezeu nu este doar sfințenia Lui, ci și natura sacră a dragostei. Religiiile lumii, care promovează poligamia, confundă compasiunea și bunăvoința cu dragostea autentică. Islamul este una dintre aceste religii având în vedere că Mahomed a avut multiple soții și concubine.

Declarația creștinului este să îl iubească pe Dumnezeu cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată puterea lui, ceea ce înseamnă să nu avem alți dumnezei în afara Lui. Dragostea pură trece dincolo de nevoile egoiste ale omului, transformându-L pe El în iubirea supremă.

Numai acolo unde sfințenia și închinarea se întâlnesc, răul poate fi cucerit. Isus și-a descris călătoria înspre cruce ca singurul scop pentru care a venit pe acest pământ. Suferința și durerea nu l-au cruțat pe Fiul lui Dumnezeu. Numai pe dealul Golgotei răul, dreptatea, dragostea și iertarea converg. Răutatea din inima omului este dezvăluită acolo; dragostea, inima Tatălui pentru că Și-a dăruit propriul Fiu de dragul omului; iertarea, datorită harului lui Hristos; dreptatea, pentru că Legea Tatălui a fost satisfăcută.

Răul este mai mult decât o realitate exterioară care generează suferința universală. Este o realitate interioară de care încercăm să fugim. Răutatea este pentru viață ceea ce contradicția este pentru rațiune. Dacă un argument este contradictoriu, raționamentul se descompune și nu ne mai putem aștepta ca argument să fie luat în seamă.

Scepticii din timpurile noastre uită că decăderea umană este cel mai empiric fapt, și în același timp, cel mai rezistent intelectual. Lipsa de sens a vieții provine nu din faptul că suntem oboșiți de durere, ci că suntem oboșiți de plăcere. Plăcerea înțeleasă greșit este un mai mare blestem decât orbirea fizică. Orbirea față de sacru este cauza tuturor relelor.

În Evanghelia după Ioan, unii au venit să îl întrebe pe Mântuitorul dacă orbul din naștere este așa din cauza păcatelor lui sau ale părinților lui. Isus le răspunde: „N-a păcătuit nici omul acesta, nici părinții lui, ci s-a născut așa, ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu.”³³

Nu poți înțelege orbirea spirituală, dacă nu ești suficient de smerit să accepți că singurul care te poate vindeca este Dumnezeu. Marea tragedie pe care o evidențiază Isus nu este aceea o orbirii fizice, ci a acelor care cred că dețin cunoștința, dar sunt orbi spirituali.

Principala sursă a răului este rezistență la sfințenia lui Dumnezeu care acoperă întreaga creație.

Concluzii

Ravi Zacharias consideră că doar creștinismul cu viziunea sa despre lume și viață trece testele adevărului. Numai în Isus găsim răspunsurile la cele mai profunde întrebări ale sufletului, răspunsuri ce corespund în totalitate realității și sunt consistente logic. Când compari creștinismul cu alte viziuni ale lumii ateiste, panteiste, teiste numai creștinismul oferă o descriere realistă a condiției ființei umane, și, totuși, oferă oamenilor semnificație, scop și speranțe reale atât în viața de acum, cât și în cea viitoare. Răspunsurile date de creștinism la întrebările fundamentale despre origine, semnificație, moralitate și destin sunt consistente logic, adecvate empiric și relevante experiențial.

Ravi Zacharias afirmă că o viziune asupra lumii mulțumitoare pentru inima omului trebuie să răspundă coerent la patru probleme fundamentale: originea universului, sensul vieții, moralitatea, și destinul. În timp ce fiecare religie pretinde că deține adevărul, creștinismul este singura religie capabilă să răspundă acestor patru întrebări.

Ravi Zacharias propune trei niveluri de discuții filosofice pentru a putea dialoga cu orice persoană indiferent de nivelul cultural-filozofic la care se găsește acea persoană.³⁴

Primul nivel, este unul al teoriei, iar dialogul are la bază cunoașterea și aprofundarea marilor idei filozofice.³⁵ Când persoanele dialoghează la

33 *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Evanghelia după Ioan 3: 3, traducerea Dumitru Cornilescu, 1923.

34 Ravi Zacharias, *Poate omul trăi fără Dumnezeu?*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2016, p.14.

35 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Istoria Filosofiei, de la începuturi până la Renaștere*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2005, pp.34-37.

acest nivel au o bază epistemologică comună, clară, coerentă. Dialogul este supus unei rigori a legilor logicii, iar argumentele sunt trecute prin raționamente sănătoase. Răspunsurile emoționale, pătimase nu își găsesc locul la acest nivel și nu ajută cu nimic în construcția argumentativă logică, pentru că nu reprezintă o validitate în apărarea adevărului unor sisteme filozofice.

A gândi critic nu este un dat existențial, ci o deprindere fundamentală, după cum afirma sociologul francez, August Comte, cel care a introdus termenul de sociologie în cadrul studiilor sociale, "*ideile ori guvernează lumea, ori o aruncă în haos*"³⁶

Al doilea nivel al reflecției filozofice îl reprezintă cel al artelor care a avut o influență covârșitoare asupra gândirii naționale în toate domeniile ei, de la alegerea strategiilor de război până la alegerea președintelui. Trăim într-o lume în care s-au înlăturat toate barierele și constrângerile morale, iar singura activitate cultică a omului este aceea de a șede în fața televizorului și a accepta inconștient procesul de îndobitocire a populației, seară de seară, prinde contur tot mai clar satul global în care artele guvernează într-un sistem totalitar.

Rolul artelor este unul important într-o comunitate prin cultivarea imaginației și pentru petrecerea timpului liber. Societatea noastră este unică prin influența totală a artelor asupra problemelor transcendente, având drept consecință desacralizarea tuturor lucrurilor și a programării noastre ca ființe umane.³⁷

Cel de-al treilea nivel este acela dintr-un cadru familiar, în jurul mesei, majoritatea dintre noi trăim la acest nivel, în cafenele, la petrecerile între vecini, în jurul mesei din bucătărie, peste tot se poartă discuții definitorii și transformatoare de viață, deși pare un banal troc de idei.

Cele trei niveluri pe care le accentuează Ravi Zacharias sunt: nivelul logicii, al artelor și al conversației. Pentru a ajunge la concluzii pertinente ar trebui să respectăm următorii pași, să dezbatem la nivelul întâi, să ilustrăm la nivelul al doilea și să aplicăm la nivelul al treilea.

Stilul apologetic al lui Ravi se concentrează asupra răspunsurilor creștinismului la marile întrebări existențiale ale vieții, luptând pentru apă-

36 Auguste Comte, citat din introducerea la A. J. Hoover, *Don't You Believe It*, Moody, Chicago, 1982.

37 Ravi Zacharias, *Poate omul trăi fără Dumnezeu?*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2016, p.16.

rarea lui Dumnezeu și a planului Său de mântuire, proiectat în Fiul Său, Isus Hristos.

Bibliografie

- BEILBY, James, *Thinking about Christian Apologetics*, IVB Academic Press Downers Grove, Illinois, 2011.
- CARNELL, Edward, *An introduction to Christian Apologetics*, Wipf & Stock Pub, 2007.
- CAMUS, Albert, *Fata și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara.*, București, Ed. Rao, 2001.
- DAWKINS, Richard, *Out of Eden*, Basic Books, New York, NY, 1992.
- EDGAR, William, and K. Scott Oliphint, eds. *Christian Apologetics Past and Present: A Primary Source Reader*. Vol. 1, To 1500. Wheaton, IL: Crossway Books, 2009.
- FRAME, John M. *Apologetics to the Glory of God: An Introduction*. Phillipsburg, NJ: P & R Pub., 1994
- GEISLER, Norman L., *Christian Apologetics*. Grand Rapids: Baker Book House, 1976.
- GOODING, David and Lenox, John, *Christianity Opium or Truth?*, published by The Myrtlefield, Belfast, 1994.
- GROOTHUIS, Douglas – *Christian Apologetics*, IVP Academic, 2011
- HARRIS, Sam, *Letter to a Christian Nation*, Knopf, New York, NY, 2006.
- HUME, David, *Dialogues Concerning Natural Religion*, Part. 10, ed. Henry D. Aiken (Hafner, New York, NY, 1963).
- HUME, David, *Tratat asupra intelectului omenesc*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitate-Libertate*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2019.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Plea for Human Dignity”, *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, 1, pp. 29-43.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Istoria Filosofiei, de la începuturi până la Renaștere*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005.

- * STACKHOUSE, John G., *Humble Apologetics: Defending the faith today*, Oxford University Press, 2002.
- * _____, *Manking the best of it*, Oxford University Press, 2002.
- * ZACHARIAS, Ravi, *Beyond Opinion, Living the faith we defend*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 2007.
- * _____, *Can Man Live Without God?*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 1994.
- * _____, *Cries of the heart*, Thomas Nelson, Nashville, Tennessee, 1998.
- * _____, *Deliver us from evil*, Word Publishing, London, 1996.
- * _____, *Has Christianity Failed You?*, Zondervan, 2010.
- * _____, *Jesus among other gods*, Publishing Group, Nashville, Tennessee, 2000.
- * _____, *Light in the shadow of Jihad*, Multmonah Publisher, Orlando, 2002.
- * _____, *Recapture the wonder*, Integrity Publisher, Virginia, 2003.
- * _____, *Sense and Sensuality*, Multmonah Publisher, Orlando, 2002.
- * _____, *The end of reason*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2008.
- * _____, *The Grand Weaver*, Zondervan, 2010.
- * _____, *The Lamb and the Fuhrer*, Multmonah Publisher, Orlando, 2014.
- * _____, *The Lotus and the Cross*, Multmonah Publisher, Orlando, 2001.
- * _____, *The Real Face of Atheism*, Baker Books, 1994.
- * _____, *Walking from East to West*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2006.
- * _____, *Who Made God?*, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2003.
- * _____, *Why Jesus?*, Faithwords, 2012.
- * _____, *Why Suffering?*, Faithwords, 2014.
- * _____, *Mai mult decât simple păreri*, Oradea, Editura Scriptum, 2014.
- * _____, *Poate omul să trăiască fără Dumnezeu?*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2016.